

Slavenski dom

Štev. 63

V Ljubljani, 16. marca 1936

Leto 1.

Nemčija gre v Društvo Narodov? Hitlerjevi pogoji za sodelovanje na londonskem zasedanju Sveta DN

London, 16. marca. Generalni tajnik Sveta Zvez narodov Avenol je sinoči ob 18 dobil odgovor nemške vlade na vabilo, ki ga je Nemčiji poslala sobotna seja Sveta Zvez narodov, naj se Nemčija udeleži sedanjega zasedanja. Nemški odgovor je prišel nepričakovano, ker se je zdelo, po včerajšnjem Hitlerjevem volilnem govoru v Münchenu, da bo Nemčija šla po svoji poti, preko vseh mednarodnih ustanov in da se podvrže samo sodbi Boga in nemškega naroda.

Odgovor nemške vlade na vabilo Društva narodov ni brezpogojen, temveč vsebuje dva pogoja, pod katerima je Nemčija pripravljena na tako politično sodelovanje. Nemška vlada je zahtevala, naj Svet Zvez narodov takoj prizna Nemčiji enakopravnost z drugimi članicami Zvez narodov in to v vseh ozirih. Drugi Hitlerjev predlog pa zahteva, naj Zveza narodov takoj začne razpravljati o mirovnih pogojih, ki jih je Hitler predlagal evropskim državam v svojem govoru 7. marca t. l.

Težava v tem nemškem odgovoru je v prvi točki ta, da je nemogoče zahtevati enakopravnost med državami, ki niso kršile lokarnske pogodbe in med Nemčijo, ki jo je kršila. Angleži sicer nemški zahtevi o popolni enakopravnosti ne ugovarjajo, treba pa je najprej zahtevati ugotovitev, da je lokarnska pogodba kršena. Diplomatski krogi menijo, da je nemški odgovor zelo neugoden, ker se Hitler postavlja izven okvira lokarnske pogodbe in

izven okvira pakta Zvez narodov. Zlasti so najbolj prizadeti angleški krogi, ki so se najbolj zavzemali za to, da Nemčija pošlje svojega zastopnika v London. Nemški poslanik v Londonu je včeraj interveniral pri nemški vladi, naj sprejme predlog Zvez narodov.

Berlin, 16. marca. Iz uradnih krogov poročajo, da bo v slučaju, da Zveza narodov sprejme nemške predloge, zastopal na londonskem zasedanju Zvez narodov von Hoesch. O nemškem odgovoru bo Svet Zvez narodov razpravljajal danes v tajni seji, ki je sklicana v popoldanskih urah.

Nedelja brez pokoja

London, 16. marca. O. Včerajšnji dan je kljub angleškemu običaju potekel v živahni delavnosti. Vsi diplomati so napeto pričakovali nemškega odgovora na vabilo Zvez narodov in so se med njimi

vršili številni razgovori. Tako je Paul Boncour sprejel poljskega zunanjega ministra Becka, ki je obiskal tudi angleškega zunanjega ministra Edena. Vršili so se pa tudi številni drugi diplomatski sprejemi.

Hitlerjevi predlogi nesprijemljivi

London, 16. marca. O. Po nemškem odgovoru so tukajšnji krogi mnenja, da ga Zveza narodov v celoti ne more sprejeti, ker ne more dopustiti, da bi kdo diktiral njene odločitve. Hitlerjevi predlogi glede organizacije miru bi bili: prvi sklenitev pogodbe o nenapadanju med Francijo, Belgijo in Holandijo, drugi zračni pakt med Anglijo in Nemčijo, tretji pakt o nenapadanju med vsemi državami, ki so sosede Nemčije, četrti sprejem Nemčije kot docela enakopravne države v Zvezo narodov.

Koniec sankcij proti Italiji

London, 16. marca. b. Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da bo Svet trinajstih imel svoj sestanek sredi tega tedna. Italijanski vladni krogi pričakujejo, da bodo na tej seji končno javno prenehali s politiko sankcij proti Italiji. Razlog za tak sklep daje Nemčija s svojim ravnanjem in s svojimi zahtevami. Če bodo pri Zvezi narodov zmagali Angleži, ki ne marajo, da bi Zveza narodov začela s sankcijami proti Nemčiji, potem bodo morali na zahtevo Francije odnehati tudi oni glede sankcij

proti Italiji. Italijanski krogi so mnenja, da predstavlja ukinitve sankcijske politike proti Italiji prvi korak za uresničenje Hitlerjevega mirovnega predloga. Zaradi zadnjih nemških korakov se je angleško javno mnenje začelo obračati tudi v prapršenju italijansko-abesinskega spora. Res je, da danes Italijani uživajo veliko več simpatij, kakor so jih pa še pred nedavnim. Zaradi vseh teh dejstev je verjetno, da se bo sestanek Sveta trinajstih res odločil zato, da proglasi sankcijsko vojno za to.

Abesinija je obupala

Addis Abeba, 16. marca. Bivši abesinski poslanik v Rimu Jesus Afework je odpotoval v važnem poslanstvu v Zvezo. Predno je odšel, je obiskal abesinskega cesarja v njegovem glavnem stanu v bližini Quorama. Natančnih poročil o tem, kakšen namen zasleduje potovanje abesinskega diplomata v Zvezo, ni bilo ino zemskim dopisnikom mogoče dobiti. Res pa je, da so odločilni abesinski politični krogi začeli izgubljati sleherno zaupanje v Društvo narodov.

21 letal sestreljenih

Addis Abeba, 16. marca. Pri zadnjih bojih v Quoramu so Abesinci uporabili najmodernejše protiletalske topove in so pri tem sestrelili več italijanskih avionov. Posatke teh avionov so pri padcu izgubile življenje. Abesinsko uradno poročilo govori o tem, da so Abesinci od začetka vojne na različnih frontah sestrelili 28 italijanskih avionov. To uradno poročilo tudi prvi priznava, da so Italijani res osvojili Amba Aladži. Poročilo zavrača krivdo na izgubo te važne gore na nesporazumljenje med rasom Mulegatom in med poveljstvom abesinske severne armade. Poveljstvo je dobilo različna navodila od vojnega ministrstva in različna navodila od generalnega štaba. Zaradi tega je v vodstvu abesinske obrambe nastala zmeda, ker so posamezne armade izgubile vsako zvezo med seboj. Tako je treba ta velik abesinski poraz smatrati, kot posledico taktične napake.

Lov na kite

Iz Kopenhagena. Na obalah Jutlandije so v petek ujeli 66 kitov. Nekateri kiti so bili 6 m dolgi in so tehtali 1000 kg. Nekaj kitov so ribiči ubili, nekaj kitov pa je poginilo. Tako bogat lov ne pominja že 50 let. Menijo, da je kite nevihta zapodila na plitvino.

Minister dr. Krek časti Novašaku.

101 meter

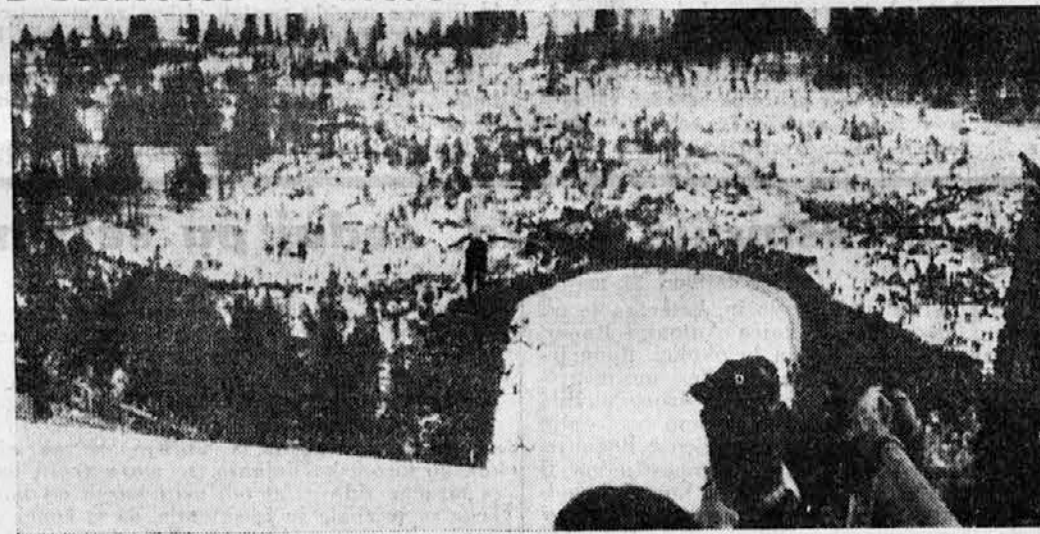

Pribošek in Novšak po rekordnih skokih

Kdo bo višji?

Planica - naš in svetovni rekord

Pogled z največje skakalnice na svetu

Bomba na sinagogo

Iz Varšave. Na židovsko sinagogo v Sosnowicah pri Katowicah so neznanci vrgli bombo baš v času, ko je bil božji hram poln ljudi. Nastala je silna panika, k sreči pa ni bil nihče poškodovan. Za storilci ni sledu.

Stavka na dvigalnih

Iz Newyorka. Do sedaj je ustavljena stavka osebja pri dvigalnih v kakih 600 stavbah. Stavka je prenehala zaradi začasnega sporazuma med hišnimi posestniki in nastavljenici pri dvigalnih. Na ta način je še zvečer okoli 6000 stavkajočih začelo delati z ostalimi se vodijo še pogajanja.

Zaradi sankcij

Iz Rima. Agencija Stefani poroča, da so ustanovili družbo z glavnico 400 milijonov lir za izdelovanje in pospešitev domačega sintetičnega goriva, ki naj nadomesti bencin.

Lindberg v Italiji

Rim, 16. marca. Polkovnik Lindberg, ki je do sedaj prebival v Angliji, kamor je odpotoval iz strahu pred roparji otrok, je odpotoval v Italijo. Odločil se je, da bo pomlad in poletje preživel na italijanski revijeri, in sicer v mestu Alasio. Tam je najel star plemiški dvorec, ki nosi ime Villa Imperiale.

Zmagoslavno avstrijsko moštvo, ki ga tvorijo Bra, Höll, Rieger, dr. Reinl, Aschenwald, si je priborilo največ nagrad

Pogled na častno tribuno: V ospredju sede minis ter dr. Krek, (desno) zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Lukšič in ban dr. Natlačen

Novšak postavil z 89'5 m nov jug. rekord -- Avstrijec Bradl skočil 101 meter

Planica — naš in svetovni rekord

Začetek slovesnosti

Deset posebnih vlakov, stotine avtomobilov in drugih vozil so z vseh krajev Slovenije, države in iz inozemstva pripeljale nad 15.000 ljudi. Vsa cesta proti avstr. meji je bila en sam avtomobilski park, prav tako vsi prostori pred radeškimimi hišami. Ljudje pa so se nagrnili po vseh poteh proti Slatni in proti veliki skakalnici. Mnogočje so bile ocarane nad lepoto, ki se je nudila njihovim pogledom. Seveda je vsa pozornost vlekla nase skakalnica; ves prostor okoli nje je bil že davno prej napolnjen na goste. Sonce je storilo svoje, ljudje so vedeli, da bodo odnesli iz Planice, če že ne norveških rekordov, pa vsaj sonce. A bilo je oboje. Svečanosti pod skakalnico so se začele okrog 10 a prihodom kraljevega zastopnika »planinskega polkovnika« Mihajla Lukiča. Godba planinskega polka, ki je tokrat prvič nastopila, je zaigrala državno himno, kraljev zastopnik pa je zavzel častno mesto med dostojanstveniki in odličniki na tribuni. Nato je nagovoril zastopnika Nj. Vel. kralja in ostale predstavnike državnih in samoupravnih oblasti ter občinstvo predsednik Zdrženja Planica general Radosavljevič; ob zaključku govora je naprosil škofa dr. Rožmana, naj blagoslovil skakalnico. Ob asistenciji je nato stopil škof dr. Gregorij Rožman v areno za iztek ter opravil blagoslovitveno opravilo.

Naj prinaša zdravje in dviga duha...

Po blagoslovitvi je imel škof krasen govor, v katerem je poudaril pomen skakalnice in športa sploh ter pomen blagoslovitve. »Naj bi bil blagoslov božji nad to napravo, blagoslov božji nad vsemi, ki so to napravo omogočili, blagoslov božji pa posebno nad vsemi, ki se bodo te naprave posluževali. Da jim bo v zdravje in sproščeno telesno, pa ravno tako tudi v zdravje in dvig duha, nad vsem tem, kar človeka, tukaj na zemlji teži. To je moja želja kot zastopnika Cerkve.«
V lepih besedah se je škofu zahvalil predsednik Zdrženja general Radosavljevič in proglasil skakalnico za otvoreno. Med gledalci smo opazili ljubljanskega nadškofa dr. Gregorija Rožmana, ki je blagoslovil skakalnico, komandanta planinskega polka polkovnika Lukiča, ki je zastopal Nj. Vel. kralja, ministra brez portfelja dr. Miha Kreka, ki je zastopal vlado, bana dravske banovine dr. Natlačenca, dalje dr. Stefanoviča, ki je zastopal ministra za telesno vzgojo naroda, načelnika Milutinoviča, ki je zastopal ministertvo za telesno vzgojo, generala Radosavljeviča, ki je zastopal ministra za vojsko in mornarico, pomočnika glavnega železniškega ravnatelja Čugmusa, kompletno jugoslovansko-avstrijsko železniško delegacijo, generalnega konzula ČSR dr. Resla, ljubljanskega mestn. župana dr. Juro Adlešiča, dr. Luterjara, zastopnika avstrijske športne in mladinske fronte iz Gradca, poštnega ravnatelja dr. Vagaja in druge odličnike. Udeležili pa so se tega športnega dogodka tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu g. dr. Koser s svojo soprogo, vice-konzul dr. Rankl, nemški konzul baron Hahn, vodja ekspedicije in organizator dr. Schleicher, ki je pripeljal s seboj iz Avstrije nad 700 ljudi.

Poizkusni skoki

Ker zadnji dnevi pred tekmami niso dopuščali treninga, so vsi skakalci, ki so tekmovali v konkurenci, razen Priboška, napravili po en poizkusni skok. Skakali pa niso s popolnim zaletom, ampak samo s tri četrtinskimi.
Kot prvi je šel preko skakalnice naš Bohinčan Albin Novšak, ki je takoj s prvim skokom dokazal, da bo lanski šramlov rekord izboljšal. Sigurno je skočil 72 m, to je lanska dolžina najdaljšega šramlovega skoka. Sledili so dr. Reinl (Avstrija) 67 m, Budjarek (Češkoslovaška) 73 m, Leuba (Švica) 59 m, ki je z rokami podpral. Leuba je pri vseh skokih, ki jih je napravil dopoldne v konkurenci in popold. pri preizkusu, hotel doseči najdaljši skok, podpral po tleh z rokami in je bilo tako vseh pet skokov neveljavnih. Za njim so šli prišla Vrana (Češkoslovaška) 60 m, Aschenwald (Avstrija) 68,5 m, Lasseur (Švica) 61 m, Höll (Avstrija) 71 m, Rieger (Avstrija) 58 m, Lukež (Češkoslovaška) 61 m, Bradl (Avstrija) 72,50 m, Mayer (Avstrija) 64 m.
V splošnem lahko rečemo, da avstrijski skakalci niso dosegli v stilu daljave. Skoraj pri vseh, z izjemo Gregorija Hölla, opažamo mnogo korajžje ne pa toliko dovršenosti v stilu. Boljši so bili Češkoslovaki in Švicarji, ki pa niso dosegli tako dolgih skokov.
Za poizkusnimi skoki so se vršili takoj skoki v konkurenci. Vsa tekmovalca je imel po dva skoka. Rezultat skokov v konkurenci je sledeči:
1. Iosip Bradl (Avstrija) 77, 78 m 213,6 točk;
2. Gregor Höll (Avstrija) 72, 85 m 208,6 točk;
3. Rudolf Rieger (Avstrija) 71, 80 m 203,7 točk;
4. dr. Harald Rainl (Avstrija) 67,50, 84 m 198,5 točk;
5. Franc Aschenwald (Avstrija) 70,50, 77 m 195,9 točk;
6. Jean Lasseur (Švica) 64, 71 m 188,9 točk;
7. Albin Novšak (Bohinj) 69,50, 77 m 188,8 točk;
8. Rudolf Vrana (Češkoslovaška) 63, 66 m 179,2 točk;
9. Gustav Mayer (Avstrija) 61, 65,5 m 178,2 točk;
10. Jan Lukež (ČSR) 63, 63,5 m 175,7 točk;
11. Franc Pribošek (Jugoslavija) 63, 63 m 174,9 točk;
12. Oldrych Budjarek (ČSR) 78, 86 m 151,5 točk.

Sodniški zbor so tvorili gg. ing. Mahaček (ČSR), ing. Bildstein (Avstrija) in Jelenič (Jugoslavija). Na mostičku je bil g. Stane Pelan. Starter pa g. dr. Kmet.
S temi skoki je bilo konkurenčno dopoldansko tekmovalce zaključeno. Glavno pa, kar je vsa publika čakala, pa je bilo preloženo na popoldan ob pol 2, ko je skakalnica že delno v senci in se nalet malo trdi, kajti dopoldansko sonce je sneg močno tajalo in tako oteževalo skakanje.

Popoldne rekordi

Start je bil napovedan za pol 2, začel se je pa z zamudo. Neugodno je vplivalo na številne gledalce dejstvo, da je bilo treba z zvočnikom klicati najrazličnejše funkcionarje, ki so tekmovalce vodili na svoja mesta. Zamuda je pa imela to dobro stran, da so dolge sence začele pokrivati skakalnico in da je bil sneg mnogo boljši kot dopoldne. Na startu je deset tekmovalcev. Od dopoldanskih tekmovalcev zlasti pogrešamo Gregorija Hölla (Avstrija), ki izven konkurence ni skakal. Njegov dopoldanski placement je dokazal, da je Höll eden

najboljših Avstrijcev, ki bi v borbi za najdaljši skok prav močno uspel. Poleg njega manjkata še dva Čehoslovaka Lukeš in Vrana. Drugi so vsi, tudi oba naša zastopnika Novšak in Pribošek.
Že prvi tekmovalac Švicar Lasseur je občinstvu pokazal, da bo cel raket močno izboljšal daljavo. Skočil je 72 m, 7 m več, kot dopoldne. Za njim zopet švicar Leuba 70 m, Bradl (Avstrija) 88 m, Budjarek (ČSR) stopnjuje na 90 m, Mayer (Avstrija) 70 m, Aschenwald (Avstrija) 76 m, Rieger (Avstrija) 82 m, dr. Reinl (Avstrija) 87 m, Pribošek 7 m več kot dopoldne. Skočil je 70 m v krasnem stilu. Drža smuk je izredno lepa, kot bi jih naravnal na tleh, tako jih drži. Doskok — takoj lep telemark. Za njim še Novšak. Ravno tako lepo kot Pribošek, samo odgon ima močnejši in skoči na 80 m in s tem prvič popravi lanski šramlov rekord.

Druga runda izven konkurence

Skakalnica, zlasti nalet, je že popolnoma v senci. Sedaj bo šlo še več — in res, vsak skok je daljši za par metrov kot prejšnji. Vse čaka na Avstrijce Bradla, dr. Rainla in Čehoslovaka Budjareka. Ti lahko podprejo po računih tako zaželjeno 100 metersko znamko.
Tekmovalci se vrstijo v istem redu kot v prvi rundi. Švicar Lasseur 77 m, njegov rojak obvezno zopet podpra po tleh, kot je prej in mu onih 70 m prav nič ne šteje. Tretji Bradl (Avstrija) — doskok malo trd, širok, nesiguren, toda takoj se popravi in prav lepo izvozi.

101 meter

Padla je znamka in nihče ne bo šel domov nezadovoljen. Vendar je šlo, da in celo brez Norvežanov! Velikansko navdušenje vseh gledalcev, zlasti številnih Avstrijcev, se mešajo žvižgi proti Norvežanom, ki niso hoteli nastopiti. Navdušenje se še ni poglobilo, že vozi Budjarek (ČSR), toda ni mogel vzdržati na 95 m, pade, se pokotali pa strmini, toda takoj vstane in se že smeje. Mayer (Avstrija) 79 m, Rieger (Avstrija) 88m, Aschenwald (Avstrija) 96 m, dr. Rainl (Avstrija) 98 m.
Še enkrat se publika razvne, Pribošek — lepo na 77 m. Toda Novšak skoči 89,50 m in simpatični, korajžni gorenjski fant je naenkrat oblegan od fotografov.

Razdelitev daril

Takoj po tekmah je bila ob glavni tribuni razdelitev daril. Kraljevo prehodno darilo je dobil Avstrijec Bradl. Dalje so bili še odlikovani: Novšak, ki je sprejel krasen pokal uredništva belgajske »Pravde«. Ministertvo trgovine in industrije je poklonilo poseben prehodni pokal najboljšemu inozemskemu moštvo. V last preide tisti inozemski smučarski zvezi, katere trije tekmovalci dosežejo dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih najboljših rezultate. Letos si je ta pokal osvojila avstrijska zveza. Društvo »Putnik« iz Belgrade je poklonilo lep pokal onemu, ki doseže najdaljši skok dneva. Dobil je ta pokal Bradl.
Ob zaključku se je v prisrčnih besedah zahvalil prirediteljem v imenu avstrijskega moštva njihov vodja. Povdaril je, da so Avstrijci že tretjič v Pla-

nici, da pa so vsakokrat sprejeti tako, kakor doma. »Tudi letos,« je dejal, »je bilo tako: kdor je majhen, mora potrositi mnogo svojih moči, da pritegne na sebe pozornost sveta. Prepričan pa sem, da bo današnji skok, dolg 101 meter, pritegnil na sebe pozornost vsega smučarskega sveta.«

Smučarji ne poznajo meja

»S tem skakanjem tukaj v Planici,« je nadaljeval, »smo mi smučarji zopet dokazali, da ne poznamo medsebojnih meja. Prišli smo k vam, ne da bi čutili, da smo prestopili prav za prav državno mejo. To pa zato, ker se v športu združuje samo poštenost in iskrenost. In kljub tem slabim časom, kljub vsem razvrzanim razmeram ostanemo vsaj smučarji taki, kakor smo bili. Ostali bomo smučarji, ki ljubijo svojo domovino, pa se pri državnih mejah ne zaustavijo, ker vedo, da je tudi preko meje narod, ki svojo domovino istotako ljubi.«
Ponovno izražam svoje veselje, da vam lahko izrečem priske čestitke, da imate v tej lepi Planici najlepšo skakalnico sveta.«

Ob zaključku govora so v pozoru postrojeni avstrijski tekmovalci zaklicali svojemu najboljšemu tekmovalcu Bradlu trikratni »Schi-heill« .
Po številnih čestitkah, ki so jih bili deležni tekmovalci, med njimi seveda najbolj naša domača tekmovalca Novšak in Pribošek, se je začel prostor pod skakalnico prazniti.

Spodaj na kolodvoru pa se je med tem že začel odvijati promet: vlaki so prihajali drug za drugim ter z natrpanimi vagoni začeli voziti z zadnje jugoslovanske postaje v notranjost vse razigrane in preberne tisoče navdušenih smučarjev in smučark.

Praznik slov. športa

Kljub vsem bojaznim, ki so jih tisoči in tisoči prijateljev športa in aktivnih športnikov bodisi upravičeno ali neupravičeno gojili zaradi Planice, so se vendar letošnje planiške tekme spremenile v naš pravi narodni športni praznik. Lansko leto nas je Planica razočarala, ne vodstvo tekem, ne občinstvo, ne mi kot športna celota nismo še bili grandioznošči Planice dorasli. Zaradi tega smo se letošnjih tekem bali.

Toda prva ugotovitev, ki nam jo narekuje večerajšnja prireditelj v Planici je ta, da je Planica poslala naš Holmenkollen. Športno slavje vsega našega naroda. Večerašnji dan — to je treba poudariti — je triumf slovenskega športa, brez ozira na to, da so rekorde podirali predvsem zastopniki drugih narodov. Planica je na slovenski zemlji, v vznožju naših planin, Planica je slovenska zamlja, Planica je delo naših ljudi in naših rok! Planica je kronana predvsem s slovensko žilavostjo, s slovensko organizatorno silo, idealizmom in s slovenskim športnim stremljenjem. Večerašnja prireditelj je dokazala, da niti malo ni potrebno, da bi Planica morala postati cirkus za mednarodne kapricaste smučarske zvezde. Večerašnji dan je bila Planica naša, na njej je slovenski šport dosegel svoj veliki uspeh, krono vstrajnega stremljenja naših fantov. Večerašnji dan je tudi poročilo in pobuda za to, da bo in da mora Planica ostati naša. Tisoči in tisoči, ki so jih vlaki in motorji večerašnji jutraj

skozi čudovilo božje jutro prinesli iz vseh kotov naše domovine v Planico, so to razumeli in so dali predvsem našim fantom priznanje, ki ga za svoj uspeh zaslužijo. Bela arena v Planici, z vencom gora nad sabo, je bila polna tisočerihih krikov, ko sta Novšak in Pribošek pomikala v elegantnih zagonih metre naših rekordov naprej in naprej. To priznanje je dokaz za zrelost našega občinstva, ki je dokazalo, da znamo kljub temu, da smo majhni, biti olimpijski tako po uspehih, kakor po vedenju.

Večerašnje tekme v Planici so za evropski zimski šport odločilnega pomena. Bajni sijaj, ki se je vil okoli Norvežanov, je večerašji za sluge naših in avstrijskih fantov padel. Srednja Evropa ne potrebuje za svoje skakalnice in za svoje rekorde več norveške posvetitve. Slavno znamko sje metrov, ki se je zdelo nemogoče, da bi bila namenjena komu drugemu kakor Norvežanom, je usoda dala mlademu, neznanemu avstrijskemu fantu. Nič bi ne bilo čudno, če bi jo bil podrl kateri naš fant. Norvežani so se večerašji, kakor zmeraj, zavedali svoje nedosegljivosti in so se čudno obnašali. Zdelo se je, da bo desettisočglava množica, ki jo je vlekla v Planico tudi svetovni rekord, zaradi Norvežanov spel razočarana in da bo šlo zanimanje za prihodnja leta po vodi. Toda Norvežani so dobili nauk na skakalnici in pod njo. Na skakalnici so jasno videli prognoze za prihodnje. Drugo leto bo na tej najčudovitejši strmini sveta deset neznanih fantov, nekakih Slovencev ali kaj, plavalno čez rdečo sloflico, katero so imeli v rezervi oni. Norvežani bodo prihodnje leto v Planici ne več zvezde, ki jih bodo hodili malikovat tisočeri, marveč dobrodošli, enakovredni tekmeči brez predpravic. Šport je tekma mož, ne pa lorišče za kaprice razvajenih. Največja skakalna arena sveta se je večerašji tresla od žvižgov, ki so bili namenjeni čudnemu vedenju svetovnih rekorderv. Norveška zastava je bila na tem, da bo — v razliko s tolikimi olimpijadi — sramolno zdrsnila z jambora. Tudi za to moramo biti našemu občinstvu hvaležni. Ta spontani odpor proti Norvežanom je bil dokaz našega narodnega in športnega ponosa, ki ne dopušča, da bi nas, nepoznanec, kdorkoli izročal na ljubo svojih rekorderski milosti. Tako je prav in tako naj bo v bodoče.

Planica je poslala večerašnji naš narodni športni pojem. Zaslugu za to imajo poleg fantov, ki so njeno strmino okrasili s svojim elanom in svojim pogumom tudi vsi tisti, ki so večerašnjemu dnevu dali tak pomen in tak sijaj. V Planici je bila zbrana vsa Slovenija, od naših najvišjih političnih predstavnikov, naših inženjerjev in konstrukterjev, ki so si Planico zamislili, do skakalcev, aktivnih športnikov, organizatorjev, stolin ljudi, ki so imeli pri skakalnici tri mesece delo in kruh. Ob radiu, ki je vršil svojo dolžnost vzorno in razveseljivo, so poslušali deset in desettisoči, ki niso mogli osebno prihiti v prelesto jutro slovenskih planin. Vsi, ki so bili tam — tako ali tako, bodo Planico ljubili in stremeli za tem, da bi ostala tako, kakor je bila večerašji.

Naši fantje pa, ki so večerašji poslavljali slovenske in jugoslovanske rekorde, nam dajejo jamstvo, da se bo Planica brez tuje pomoči razvila v listo, kar vsi tako željno pričakujemo: v največji ponos slovenskega športa.

Najprej usmrtila moža, sedaj pa še sina

Maribor, 15. marca.

Leta 1932. je vzbujal zločin, katerega je izvršila na Pobrežju posestnica Antonija Raner, veliko razburjenje v mestu in okolici. Ranerjeva je umorila svojega moža, kateremu je presekala vrat s srpom na domačem dvorišču. Bila je strogo obsojena. Dobila je osem let robije ter so jo poslali v žensko kaznilnico v Begunje. Zaradi vzornega obnašanja in amnestije pa ji je bila kazena znatno skrajšana. Komaj je odsedela polovico let, so jo izpustili pogojno v svobodo. Ranerjeva je prišla nazaj na Pobrežje pri Mariboru. V času njenega zapore pa se je veliko izpremenilo. Njeno posestvo in hišo so ji v svrhu kritja sodnih stroškov prodali. Denar je vzela sodnija, odvjetniki in nekateri upniki 25.000 din pa je sodišče priznalo njenemu nezakonskemu sinu, pod pogojem, da bo skrbel za mater, kadar se vrne iz zapore. Koncem lanskega leta je mati res prišla domov. Naselila se je pri sinu ter živela pri njem. Stiri leta je pa so na žensko, ki je bila že poprej razdražljiva, še bolj delovala. Življenje med njo in si-

nom je bilo napeto, vrstilo so se prepiri, ker je mati sinu očitala, da ne skrbi dovolj za njo. Do posebnega huduga prepira je prišlo v petek večer. V napadu besnosti je mati zgrabila nož ter navalila na sina. Ranila ga je na uših. Ko je videla posledice svoje besnosti, se je zavedala dalekosežnosti dejanja. Iz ječe so jo odpuščali samo pogojno. V slučaju, da zakrivi še kakšno kazensko dejanje, se mora vrniti nazaj za mračne zidove ter odslužiti kazen do konca. Tega se je zbal in je sklenila, da si konča življenje. Z nožem v roki je bežala proti Dravi ter se v bližini Thomove barvarne pogrnala v valove. Tu pa je Drava ob obrežju precej plitva in voda ji je pri skoku v reko segla jedva do pasu. V mrzli vodi jo je minila želja po smrti v valovih reke in se je splazila nazaj na breg ter si hotela prerezati vrat. Zadalasi je veliko rano pod brado, ki pa tudi ni segala do življenjskih žil, pač pa je močno krvavela. Vsa v krvi in mokra ter tresoča se od mraza, se je vrnila nazaj k sinu domov ter sta se oba zopet spravila.

Strast po ubijaniu je treba strogo kaznovati

Pomembna izjava predsednika mariborskega kazenskega senata.

Maribor, 15. marca.

V sobotnem »Slovenskem domu« smo poročali o razpravi proti dvema zverinskima ubijalcema, ki se je vršila večerašji dopoldne pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča. 46 letni delavec Franc Potočnik in 38 letni viničar Jožef Narat iz Zamarkove v pljuškem okraju sta se zagovarjala zaradi uboja delavca Karla Zajka, katerega sta dne 8. januarja nečloveško dve uri mučila, da je revež na zadnje sam prošil svojo smrt. Sodišče je izreklo izredno strogo kazen. Franc Potočnik, ki je bil že 20 krat predkaznovan, je dobil 12 let robije, njegov pajdaš Jožef Narat pa 10 let. Ob sta bila obsojena še na trajno izgubo državljanških pravic. Razsodbo je utemeljeval predsednik kazenskega

senata s pomenljivo izjavo. Poudaril je, da so potrebne najstrožje kazni za ubijalce, da se končno omeji število strašnih zločinov in pobojev, ki se na področju mariborskega okrožnega sodišča zadnje čase neprestano dogajajo. Mile sodbe, ki so jih naša sodišča nekaj časa v slučajih uboja izrekala, so bile naravnost potuha ubijalcem. Tudi ljudje, ki izvrše uboj v nepremišljenosti, morajo v polni meri odgovarjati za posledice dejanja, že zaradi tega, da so v svari len vzgled drugim. Ljudstvo je treba vzgojiti k pameti, pa če ne plač z lepm, bo treba pa z grdim in z eksemplarnimi kaznimi. Ubijalci naj se zavedajo, da jim v bodoče pred sodiščem ne bo milosti, ampak bodo za svoj zločin odgovarjali v polnem obsegu in prejeti zanj kazni v najstrožji meri. — Izjava predsednika kazenskega senata je napravila velik vtis.

Občni zbor Rdečega križa

Ljubljana, 16. marca. Večerašji je imel v dvorani mestnega magistrata občni zbor Rdečega križa. Otvoril in vodil ga je predsednik dr. Viljem Krečič, ki je po pozdravu vsem zastopnikom naših oblasti in po prečitjanju vdanostnih brzojav kralju in namestniku Pavlu podal obširno poročilo. V tem poročilu je orisal predsednik idejne smernice Rdečega križa, ki obstoji že 17 let. V vseh 17 letih je opravil ogromno delo usmiljenja. Kljub vsemu temu pa se mora Rdeči križ boriti z raznimi predsodki, kar seveda ovira delo.

Iz poslovnega poročila, ki je bilo natiskano, je razvidno, da je v Sloveniji 5099 rednih članov in 5436 pomožnih članov. V tem poročilu so podani vsi podatki o delu in poslovanju ter organizaciji Rdečega križa.

Ko je bila odboru dana razrešnica, so sledili razni predlogi in volitve.

Pri volitvah so izpadli po zrebu naslednji odborniki, ki so obili nato z večino glasov ponovno izvoljeni: gg. Maks Hočevar, nar. posl., dr. Ivan

Jančič, dr. Mavricij Rus in mr. Sušnik. V nadzorstveni odbor pa sta bila izvoljena dr. Černe in Rajko Kotnik. Za delegate za glavno skupščino so bili izvoljeni: oba podpredsednika dr. Fettich in insp. Wester, blaginjak Mešek, zastopnik naraščaja Maks Hočevar, dr. Vidic kot zastopnik podeželskih odborov in tajnik Skalar.

Pri slučajnostih se je mnogo govorilo o samaritanskih in bolničarskih tečajih, ki jih je treba vsestransko gojiti; podane so bile še nekatere druge važne misli, s katerimi se bomo ob priliki še bavili.

Hrib se ruši

Pred nekaj dnevi so opazili prebivalci Tetova v Južni Makedoniji, da se je začel rušiti v bližini mesta hrib, pod čigar steno se nahajajo zdravilišče, nazvano banja Hisar. Toda predvečerašnjim ponoči pa se od hriba nenadno odrgala velika masa kamena in peska, ter z velikim ropotom zdrsnila proti zdravilišču in ga celega zasula. Zdravilišče je last tetovske občine in je znano alkalno sulfatno

zdravilišče, v katerem so se zdravili bolniki na črevesju, grlu, pljučih, sapniku in kožnih boleznih. To zdravilišče je začelo šele pred nekaj leti dobivati sloves. Zadnje leto je imelo že zelo velik obisk, ker je bilo v veliki korist kraju samemu, ki eicer ni bil deležen večjih obiskov tujcev. S tem, da je plaz zasul to zdravilišče, je prizadejana ogromna škoda.

Opazajo pa tudi, da se hrib še nadalje ruši in spravlja v nevarnost vse objekte, ki se nahajajo v neposredni bližini hriba. Zato so začeli izpraznjevati vse vile in hiše, ker se boje najhujše nesreče. Katastrofalno za vse Tetovo bi bilo, če bi se rušenje in trganje hriba razširilo tudi na severno stran. V tem primeru bi se zrušil v reko cel hrib in bi se zrušila tudi zaščitna stena ob tej reki, skozi katero je zvrtna tunel za odvodni kanal tetovske elektrarne. Če bi se hrib na tem mestu zrušil, bi nastalo celo jezero in bi s tem prišlo Tetovo v nevarnost, da ga zalije voda.

Nasilni tihotapci

Mestne trošarine povzročajo tudi v Zagrebu uvoznikom hude preglavice in kakor drugod, tudi tam izčejo poti in načine, kako bi se tem taksum izognili. V Zagrebu v največji meri cvete tihotaplanje vina v mesto, za katerega vedo, da se ga vsako leto pretihotapi najmanj 5000 hl, za kar trpi mestna občina skoro milijon dinarjev škode. Mestni trošarinski urad je uporabljal vsa sredstva, s katerimi je mogel preprečevati to tihotaplanje, zato je pomnožil straže na mitnicah, zaradi česar pa je prišlo večkrat tudi do dejanskih spopadov med mitniškimi stražami in tihotapci.

Pretekli teden je večja družba tihotapcev hotela zopet utihotapiti v mesto precejšen tovor vina in ga hotela spraviti po poti, ki so jo imeli že davno ubirati. Mitniška straža pa jih je opazila, nakar so se tihotapci skrili in so pozno na večer nenadno napadli isto mitnico ter jo začeli obmetavati s kamenjem. Razbili so vsa okna, nakar so se približali in se s pestmi in brcami lotili mitničarja samega. Tega so temeljito pretepli, vendar je imel mitničar še toliko moči, da je zgrabil za puško in ustrelil nekajkrat v zrak. Nato so tihotapci pobegnili.

Samomor fin. preglednika

Jezerško, 15. marca.

Samomor je izvršil finančni preglednik Mitri Makso, rodom iz Postojne, v petek 13. marca t. l. v svojem stanovanju poleg pisarne finančnega oddelka na Jezerškem. Vse kaže, da je bil samomor premišljen, vendar izvršen v popolni zmedenosti, kar dokazuje njegovo pismo, ki ni več razumljivo. Neresnične so vesti, da bi bil vzrok ponevarba uradnega denarja. Res je, da si je pokojni zadržal nekaj carinskega denarja, toda v oporoki, ki jo je lastnoročno zabeležil v službeni dnevnik in naslovil na svojega šefa, je navedel, da je to storil samo zaradi poravnave svojega dolga, naj se mu to ne šteje v zlo, ker je svoji sestri naročil, naj to poravnava iz njegove zavarovalnice.

Mitri, ki je bil veselega značaja, je bil med prebivalstvom priljubljen. Čas pogreba ni znan.

Se tako majhna dobrota, ki jo stori bližnjemu, je bogastvo zato

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek 16. marca: Ciriak.
Jutri, torek, 17. marca: Jedit.

Lekarne. Nočno službo imajo: dr. Piccoli, Tyrseva cesta 6, mr. Hočevar, Celovška 62, dr. Garbus, Moste.

Kaj bo danes

Dvorana Delavske zbornice: Ob 20 predavanje univ. prof. dr. Aleksandra Bilimoviča o temi: »Kaj je zadruga«.

Prosv. društvo Spodnja Šiška: Ob 20 predava p. dr. Roman Tominec o južni Nemčiji.

Prosv. društvo Moste: Ob 20 redni sestanek fantovskega krožka.

Dramatski odsek društva »Delo in eksistenca«, poverjenstvo za Šiško in Bežigrad, priredi dne 21. t. m. ob 20. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice Moierovo burko v treh dejanjih »Skapenove zvijače«. — Ker je čisti dobiček namenjen za prehrano brezposelnih članov istega društva, vabimo vse socialno čuteče, da s svojim obiskom podprejo poverjenstvo v tej plemeniti akciji.

Predavanje prevz. nadškofa dr. Rožmana o Ameriki. Akademsko društvo »Danica« ima jutri, v torek ob osmih zvečer v verandni dvorani Uniona predavanje prevz. Obenem bo predvajanje filma o Baragovi proslavi v Ameriki. »Danica« vabi katoliško starejšinstvo, Zarjo in Savico.

Triumf trboveljskih slavčkov v Celju

Četrta je nastopila danes trboveljska rudarska deča v Celju. Mladi trboveljski pevski zbor je osvojil Celjane, ki so napolnili veliko dvorano ljudske posojilnice do zadnjega kotička.

Po uvodni deklaraciji je pod taktirko pevovalje g. Šulgičja zadonela iz mladih grl tista vedno lepa »Mi smo pa od tam doma, kjer se sonce ne smehlja« in že si je zbor osvojil srca vse dvorane. Disciplinirani mladi pevci so odlično, da smo se čudili, kako je moglo kaj takega doseči. Ves program je bil izvajen točno in precizno — nič tistih pomanjklivosti, ki jih tako pogosto opazujemo pri drugih večjih in starejših zbora. Da so morali mladi pevci in pevke nekatere točke ponavljati, je samo ob sebi razumljivo. Mlada solistka Rezika Koritnikova je žela za svoje solospespe viharo odobravanje.

V prvem odmoru je katehet g. Ratej spregovoril o zboru nekaj lepih besed. Zahvalil se je Celjanom, ker so z obilno udeležbo ponovno dokazali, da znajo ceniti resno umetniško atremiljenje Trboveljskega Slavčka. Prav posebno se je za zahvalil sedanjemu predsedstvu celjske mestne občine za izredno naklonjenost.

Celjska občina je tudi poskrbela po zaslugi gospe dr. Koritnikove, soproge ravnateljice Mohorjeve tiskarne, da so se Slavčki počutili v Celju najugodnejše. Opoldne so bili gostje raznih celjskih družin.

Dopolodne je bila v isti dvorani matineja za šolsko mladino, ki je dvorano popolnoma napolnila.

Želimo, da bi zbor na mednarodnem pevskem festivalu v Pragi žele isto priznanje za svoje delo, kakor ga je bil deležen dosedaj vedno in povsod, ter da bi častno zastopal našo domovino pred mednarodno javnostjo.

Nevarne igranje. 19 letni pastir Stojke Jože v Dramljah se je igral s patrono, ki jo je našel doma na dvorišču. Patrona je fantu eksplodirala in ga težko poškodovala po obeh rokah in desni nogi.

Napad. Posestnika Ropotarja Franca, starega 63 let, na Sp. Rečici ob Savinji, je na njegovi njivi napadel posestnik Črešnovar Florijan s kolum in ga poškodoval po desni roki.

Nesreča v rudniku. V rudniku v Zabukovci se je poškodoval 34 letni rudar Podlesnik Anton iz Liboj. Ko je bil pri delu v rovu, se je odtrgala skala, padla na njega in mu zlomila levo roko.

Dražba kožuhovine

Poročilo o dražbi kožuhovine v Ljubljani dne 9. marca 1936.

Ljubljana, 14. marca.

Letošnja zima je žal tudi v januarju in februarju ostala brez snega, kar je odločilno uplivalo na kakovost krzna. To je bil vzrok, da marčeva dražba ni bila dovolj založena z blagom. Vendar je bilo zanimanje za kožuhovino primeroma še dovolj živo, razven za lisice, za katere je tudi v lipškem zanimanje popustilo. Tako niso bile vse lisice prodane. Radi mile zime je trpela tudi kakovost kun, pa je tudi cena temu krznu nazadovala. Na dražbo so se zbrali kupci iz tu- in inozemstva.

Za prvovrstno blago so bile dosežene sledeče cene: Lisice 140—170 Din, lisice posebni komadi 190 Din, kune zlatice 710—800 Din, kune zlatice posebni komadi do 900 Din, kune belice 500—600 Din, dihurji 80—105 Din, verveice zimske 5.50 Din, divji zajci zimski 7.20 Din, divji zajci jesenski 1 Din, srne 10 Din, jazbeci 100—110 Din.

Za polhe, bele podlasice, divje mačke in vidre ni bilo povpraševanja.

V tekočem letu se dražba kožuhovine v Ljubljani več ne ponovi. Prihodnja dražba bo v mesecu januarju 1937.

Nervozna žena. »Oh, moja žena je tako zelo nervozna«, je potožil mož, »kakor hitro zasliši, da gre nekdo po stopnicah, je že vsa iz sebe od razburjenja.«

»Oh, to še ni tako hudo,« odvrne sosed, »moja pa sitnari še ponoči, če me ni domov.«

Dobra delovna moč. Bančni ravnatelj: »Zakaj pa so vas v prejšnji službi odslovili?«

Prosilec za službo: »Zato, ker sem ušel z njegovo ženo.«

Ravnatelj: »Nobro, sprejem vas.«

Moč navade

Violinski virtuoz je v krizi postal mesarski pomočnik.

Delavske pokojnine morajo ostati zagotovljene

Jesenice, 16. marca.

Resoluciji, ki je je objavil včerajšnji »Slovenski dom«, se soglasno pridružujemo tudi jesenjski kovinarji. Mnenja smo, da nam pokojnine morajo ostati zagotovljene! Samo na Jesenicah nas je več tisoč, ki smo zainteresirani na pokojninskem zavarovanju. S stanjem koncem l. 1935, nas je bilo pri Glavni bratovski skladnici polnopravnih članov, t. j. takih s pravico do pokojnine, 2280 moških in 117 žensk s 1546 zakonskimi drugimi in 2479 otroki.

V zvezi z resnično sanacijo starostnega zavarovanja, kakor jo zahtevamo v resoluciji, je zanimivo, da nas je bilo koncem l. 1935, takih, ki imamo pravico do pokojnine, vsega skupaj 9826 moških in žensk s 6965 zakonskimi drugimi in 2479 otroki. V zvezi z resnično sanacijo starostnega zavarovanja, kakor jo zahtevamo v resoluciji, je zanimivo, da nas je bilo koncem l. 1935, takih, ki imamo pravico do pokojnine, vsega skupaj 9826 moških in žensk s 6965 zakonskimi drugimi in 2479 otroki. V zvezi z resnično sanacijo starostnega zavarovanja, kakor jo zahtevamo v resoluciji, je zanimivo, da nas je bilo koncem l. 1935, takih, ki imamo pravico do pokojnine, vsega skupaj 9826 moških in žensk s 6965 zakonskimi drugimi in 2479 otroki.

Nadeje na planinsko zavarovanje si je ohranilo s tem, da so vplačili prispevek 20 Din, 1031 reduciranih delavcev. Če bi vsi zmogli plačati omenjeni prispevek, bi si jih seveda še več.

Pokojnine, zaradi katerih je v teku opcija za saniranje starostnega zavarovanja, so silno nizke,

kot kažejo te-le številke: Za staroupokojece (upokojece po starih pravilih) znašajo na leto za člana Din 75.63, za vdovo Din 32.41 in za siroto Din 13.37. S temi zneski kajpak ne bi mogli živeti, zato dobivajo še na dokladah k pokojnini povprečno na leto: upokojenec z ženo in otroki Din 2070, vdova Din 1251, enojna sirota Din 432, dvojna Din 1092.

Novoupokojece se godi za spoznanje boljše, vendar so tudi njihove pokojnine zelo nizke. Na leto prejema: član Din 5085.86, vdova Din 2179.67, sirota Din 778.85, sordnik Din 1048.50. Seveda čisti vsi prejeli polne pokojnine, bi že slo. A jih je mnogo s tako nizkimi pokojninami (okoli 300 jih je), da prejemo iste doklade kot staroupokojece, ker bi sicer ne mogli živeti.

Čeprav so tedaj pokojnine tako mizerne, da bolj biti ne morejo, nam preti največja nevarnost, da jih izgubimo. Održen je naknadni pregled vseh upokojecev! Kaj se to pravi, vemo le mi delavci, ki smo dosegli pokojnine večinoma šele po več desetletnem garanju, ko smo postali nesposobni za vsako nadaljnje delo. Število upokojecev naj bi se torej znižalo, zato da bodo preostali uživali pokojnino še nekaj let. Razumljivo je, da se tej rešitvi vsi upiramo ter da pričakujemo da bo sedanji režim popravil pogrešno prejšnjega, ki je dopustil tik pred svojim padcem uzakonitev tiste glasovite sanacijske uredbe, po kateri smo imeli že lani Din 2.757.593 primanjkljaja, letos pa da se računa že z Din 5.470.000.

Kaj nam je domovina

Pod naslovom »Kanclejevo naročilo« prinaša zadnji Slovenec sledeč dopis: ki ga ponatiskujemo v celoti:

»Pred očmi nam je slika Pliberka za kanclejevega poseta. V telovadnici pliberške šole je bilo zbranih do štiristo oseb, kmetov in delavcev in meščanov, mladine in starin. Slovenski pevci so odpli svojo pozdravno pesem, mehka njena melodija je legla nad dvorano. Nato je povzel besedo kanclejer in govoril o domovini, ki naj bi bila prijeten dom svojim prebivalcem. H koncu dobrohotnega nagovora je pozval navzoče, naj njemu na ljubo zapojejo himno koroške dežele. Trenutek, v nikakem skladu s istodnevni protislovenskim nasiljem doblavskih močitev, oti iz napetosti dveh svetov: liberalno-nacionalnega in krščansko-narodnega! Trenutek, vreden kanclejevega prihoda, ker je bila v njem slika tudi naše bodočnosti. —

Kaj nam je bila in nam je domovina? Naša zemlja, razprostrta pred nami v vsej svoji lepoti! Zgodovina, pestra v vsej večdesetstletni zgodovini naših prednikov! Mati naša, veličastna v svoji slavi, vzvišena v svoji žalosti, trpka v svoji sramoti. Domovina nam je, kar je žena možu. Narod podpira v njegovi borbi, plemeniti njegove sile, lepša njegov obraz s svojo milino in toplino, ohranja sad njegovega truda. Zemlja je in pesem, govorica in noša, šega in pregovor. Lepa je in vesela, mehka in dobra, počiva in učeča, pestra in slikovita, modra, šegava in svareča. Najlepša pa je v ljubezni, čisti krščanski ljubezni, ko veže kmeta z zemljo, delavca z delom, očeta z otrokom, sosedu s sosedom, dolino z dolino, stanove v družino naroda; ko hoče v ljubezni povezati še dva svoja naroda pod eno streho.

To je in ostane domovina nam Slovincem. Ne

moti nas, če so že desetletja sile na delu, da nas razdružijo od domovine. Nedavno še je bilo, da so nam odrekli pravico do te naše zemlje in jo prodajali tujcem. Pred kratkim spet so šla navodila znane »domovinske« organizacije v naše kraje, ki vzpodbujajo k ustanavljanju »domovinskih krogov«, kjer se naj gojijo nemški narodni plesi, pesmi in igre. Najbolj je postala vsa drznost očita, ob zahtevi, naj se tudi bogoslužje odslej ne vrši več v domači tisočletni govorici, marveč v nemščini. Vse to ne more nikakor biti domovinsko delo, marveč je in ostane izdaja nad domovino. —

In kaj je še izdaja domovine? Če bi kdo hotel preprečiti, da se brata po govorici takoj znajdeti tudi v skupnem duhu. Če se hoče kdorkoli poslužiti trenutnega razpoloženja med nezavednimi rojaki in ustvariti razdor v naših družinah in vaseh.

Čuvali bomo domovino po kanclejevem naročilu in se odločno upirali temnim poizkusom zopetnega njenega razdvajanja. Celili bomo rano nezavednosti na našem narodnem telesu in sodelovali na tem, da se naselita sloga in vzajemnost tudi med naroda v naši domovini.

Vsa poročila o posetu kancleja Koroški dajo slutiti, da je govoril kanclejer koroškim Slovincem prav iz srca. S tem je dokazal tudi svojo dobro voljo pomagati Slovincem. Vedno bolj pa se opaža, da je prav za prav vsemu zlu, ki ga Slovenci na Koroškem prestopajo, kriv Celovec. Tam je gnezdo, iz katerega se predstavljajo Slovenci svetu. In Dunaju kot element, ki nima pravice do svoje kulturne samobitnosti in ki ga je treba germanizirati. Tudi ob zadnjem kanclejevem prihodu na Koroško je Celovec storil svoje — in zato uspehi kanclejevega obiska ne morejo biti za koroške Slovence taki, kakor si jih Slovenci želijo.

Razbojnik Košanec pred sodniki

Ogromno zanimanje za razpravo proti mariborskemu rokovanju.

Maribor, 16. marca.

Za Mariborčane, ki se itak že od nekdanj zanimajo za sodne razprave ter ob vsaki najmanjši malenkosti napolnijo sodne dvorane, je bil današnji dan posebna senzacija. Pred sodniki malega senata se je zagovarjal razbojnik Franc Košanec, ki je lansko poletje držal ves Maribor z okolico nekaj mesecev v veliki napetosti s svojimi rokovanjskimi podvigi in se je končno njegova razbojniška kariera končala z dramatično arelacijo. V senatu, ki je razbojnika sodil, je bil kot predsednik dr. Tombak, prisednika pa dr. Kotnik in Kolšek. Obtožba je zastopal državni pravdnik Sever, obtoženca pa je branil dr. Novak.

Star grešnik

Ko so danes zjutraj Franca Košancja pazniki pripeljali pred sodnike v razpravno dvorano je bila velika dvorana v prvem nadstropju nabito polna občinstva. Vsa mariborska radovednost se je zbrala, da si ogleda končno moža, ki je bil lani nekaj časa pravcato strašno za ljudi. Bilo je med njimi tudi mnogo ljudi, ki so Košancja poznali že mnogo let. Nobeden od gledalcev si ni predstavljala, da je ta elegantno oblečen mož, gladko obritega obraza in ostrih potez, pa nemirno švigajočih, zvedavih oči, prosluli razbojnik. Franc Košanec je glasom obtoženec 38 let star, izučen natak in poklicen zločinec. Rodom je iz Gosiinga pri Gradcu, živel pa je več let v Mariboru na Pobrežki cesti, kjer stanuje še danes njegova mati. Ima za seboj že tri predkazni, ki pa so bile izdane, ker znašajo skupaj 14 let, katere je prebil v ječi. Ta leta so bila zanj visoka šola zločinstva. Zadnje zaporno kazen je odslužil v Celju. Tam je zasnoval v družbi drugih ječnikov drzen poskus bega iz zaporov. Pobili so paznika s kamnom na glavo in pobegnili preko ječniškega zidu. Edino Košancju je beg uspel tovariši so se pri skoku na glavo poškodovali. Tudi Košanec se ni dolgo veselil svobode, ker so ga kmalu prišli. Šele lani, v začetku poletja je prišel iz ječe ter je živel pri svoji materi. Njegova nemirna kri pa ga je kmalu zapeljala v nove pregrehe.

Košancje in Pajman — strah Maribora in okolice

Po prihodu iz ječe se je sešel Košanec s Pajmanom, s katerim sta se spoznala že v zaporih. Ta dvojica je postala kmalu pravcati strah Maribora in okolice. Cela vrsta tatvin gre na njun rovaš. Vlamljala sta, kjer sta mogla in kradla, kar jima je prišlo pod roko. Pri teh podvigih je bil kotovodja Košanec, ki je bil mnogo bolj spreten in tudi drzen kakor njegov tovariš. Košanec je bil neprestano oborožen. V žepu suknjice je imel pištolo, s katero je streljal kar iz žepa, kadar je bil v nevarnosti. Tako so ga lani počeli zasledovati orožniki v Studencih in civilisti so mu skušali postaviti pot. Par strelcov, ki jih je oddal na one, ki so ga skušali ustavi, mu je takoj odstranilo vse oviro.

Plen za 85.000 Din

Košancju samemu so dokazali sledeče velike tatvine in vlome: V St. Ilju pri Eli Ormek, v St. Petru v Avstriji, tri vlome v Gradcu, vlom pri trgovcu Schmidu v njegovi vili v Hrastju pri Limbušu, vlom v gostilno Klemenšek v Studencih, ter v voma v Ruckelsbergu in Wallendorfu v Avstriji. Vlom v Wallendorfu je bil najizdatnejši, ker mu je vrgel raznih dragocenosti v vrednosti 28.000 Din. Skupna škoda, ki jo je Košanec povzročil s temi vlomi se ceni na 85.000 Din. Neprestano je menjaval pozorišča svojih drznih dejanj. Kadar so mu postala tla v Jugoslaviji prevroča, jo je popihal po hitopaskih stezah pri St. Ilju v Avstrijo in ko je tam napravil neke vlomov, jo je naglo zopet poobrisal nazaj na naše ozemlje.

Bitka s policijo

Tako je Košanec vršil svoj posel do konca septembra lanskega leta, ko ga je v začetku oktobra zadel neizbežna usoda. Naše in avstrijske oblasti so mu bile neprestano za petami in jedva se je še zasledovalcem umikal. Nazadnje se je zatekel v Maribor, kjer se pa tudi ni več počutil varnega. Vsa njegova običajna skrivališča je imela policija budno pod očesom. V Mariboru je imel prijatelje Ljudmilo Kavčičevo. Poslal ji je pošto, da bi se rad sestal z njo, da bi mu našla primerno skrivališče ter jo je prosil, naj pride na staro mestno pokopališče pri Dečjem domu na sestanek. Na poti tja pa ga je na trgu Svobode spoznal neki šofer, katerega je Košanec svoječasnno opeharil za vozino. Naglo je obvestil policijo in komaj se je Košanec sestal s Kavčičevo, že so obkolili policisti in detektivki pokopališče. Razbojnik pa se ni udal. Pri sebi je imel dve nabiti pištoli in samokres ter je otvoril ogenj na preganjalce. Ti so streljali nazaj in okrog zidov in spomenikov pokopališča se je vršila bitka, da je pokalo kol na fronti. Končno se je Košanec posrečilo, da je našel nezastraženo vrzel, skočil je preko zida in pobegnil po mestnih ulicah. Nekateri pasanti so mu skušali zastaviti pot, pa jih je užugal s samokresom. V Gregorčičevi ulici pa mu je podstavil nogo sodarski pomočnik Sadek. Košanec ja padel, pa še med padcem je obrnil pištolo nazaj ter ustrelil na Sadeka. Zadel ga je v glavo, ter mu je šla krogla pri levem očesu v lobanjo in izstopila pri levem ušesu. Sadeka so prepeljali v bolnišnico, kjer so mu pa jedva rešili življenje. Oko ima izgubljeno ter so mu ga morali izrezati in nadomestiti s steklenim. Ko je Košanec po strehu na Sadeka padel, je planil nanj stražnik Možek ter ga obdržal. Prihleti so še ostali policisti in detektivki in ga užugali.

Sedaj se ta prosluli razbojnik zagovarja pred sodiščem in čaka na kazen, ki bo gotovo velika. Razprava v času našega poročila še traja in bomo sodbjo objavili jutri.

Dobri ljudje ne morejo na tem svetu nič doseči, zato pa hudobaj ne bodo na drugem nič imeli.

Slaba beseda je kakor kamen, ki ga vržeš v steno: odbije se in zadene tebe samega.

Maribor

Naša Japonka predava. Drevi predava v Ljudski univerzi naša Japonka gospa Tsunekio Kondo - Skuške iz Ljubljane o japonski ženi. Predavanje spremljajo zanimive skioptične slike.

19. marec — delavski praznik. Katoliška mladina priredi na predvečer delavskega praznika, dne 18. marca ob 20. v dvorani na Aleksandrovi cesti 6, socialni večer v predavanji: Ob spominu na dr. Jan. Ev. Kreka. Naš socialni program. Npravi preporod — predpogoj socialne obnove. Naslednji dan: na praznik sv. Jožefa bo v istem lokalu in ob isti uri akademija s pevskimi točkami, recitacijami, govorom in Il. Spakovno igro »Zasutic«, ki kaže skupen boj rudarjev v zasutem rovu. — Pokažimo, da razumemo stremeljenja naše mladine in obiščimo jo oba večera.

Obtrniki praznujejo svojega zaščitnika. V smislu starih lepih tradicij bo mariborsko obrtništvo tudi letos proslavilo praznik svojega zaščitnika sv. Jožefa. V cerkvi sv. Barbare na Kalvariji bo zjutraj sv. maša, pri kateri bo pel pevski zbor. Zbirališče vseh obrtnikov in pomočnikov ter vajencev je ob 8. uri pred realko, od koder je skupen odhod na Kalvarijo.

Ljudski oder igra v nedeljo 22. t. m. dramo »Stilmondski župan«. Vstopnice se že dobije v predprodaji.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 16. marca: Zaprtlo.
Torek, 17. marca ob 20: »Ples v Savoyu«. Gostovanje Marice Lubejeve. Red C.

Marica Lubejeva, ki je bila dolga leta ljubljenska mariborskega občinstva in ki je sedaj ena najbolj priljubljenih moči zagrebške opere, gostuje v torek 17. t. m. v subreški partiji skladateljice Daisy Parker, v opereti »Ples v Savoyu«.

Prihodnja dramska novost je »Siromakovo jagnje«, drama Stefana Zweiga. Ta literarno mnogo vredna, vseskozi napeta in dramatična zgodba o poštenem francoskem poročniku Foursu, ki mu sam Napoleon Bonaparte ugrabi ženo, dosega povsod rekordno število predstav. Delo režira glavni režiser J. Kovič.

Vinski sejem in vinska razstava v Ptuj

Dne 3. in 4. aprila se vrši v Ptuj v prostorih Društvenega doma, ob priliki obnega zboru, ki ga bo imela Zveza gostilničarskih združenj dravske banovine, vinski sejem združen z vinsko pokusnjo.

Ptujška vinarska podružnica, v kateri so združeni vsi večji in manjši vinogradniki iz Haloz in Slov. gorice, hoče s tem vinskim sejmom pokazati, kolikšno zalogo vina vseh kakovosti še posedujejo vinogradniki, ki bi radi za primerno ceno prodali svoj pridelek. Brezplačna vinska pokusnja bo trajala dva dni in bo vsakdo imel priložnost, da poskusi vse vrste vina, od katerih bo nad 200 vzorcev na razpolago. Prireditvev se otvori 3. aprila ob 11. uri ter bo odprta do 18. ure zvečer; drugi dan, 4. aprila bo sejem odprt od 9. ure naprej ves dan.

Prilike bo torej dovolj, da se seznanijo producenti z vinskimi konzentri, zlasti pa bodo gostilničarji mogli sklepati kupčije, hkrati pa si ogledati kraje, kjer raste izbrana vinska trta, ki rodi neprekosljivo vinsko kapljico. — Prirediteli se bodo namreč dne 4. aprila izlet v slikovite vinorodne Haloze in lepe Slov. gorice.

Interesanti naj svoje želje izrazijo pisмено Vinarski podružnici v Ptuj, vinogradniki pa dobijo prijave za udeležbo pri blagajniku podružnice g. Ljubec v Posojilnici v Ptuj, kjer se bodo sprejemali tudi vpisani vzorci — najmanj tri buteljke ene vrste —, ki morajo biti oddani najkasneje do 28. marca 1936 v Posojilnici.

Z plačano vstopnino bo dobil obiskovalec katalog razstavljenega vina in kupico, da bo smel vse vrste vina brezplačno poskusiti.

Pojudna predavanja v okviru društva jugoslovanskih akademikov v Ptuj. V soboto, 29. febr., je začela delovati tudi v Ptuj neke vrste ljudska univerza, katere potrebo so vsi vse bolj občutili. Nadebudni in podjetni visokošolci so si našli hvalevredno nalogo, da hočejo biti koristni narodu na kulturnem polju ter so s spretno roko združili vse razpoložljive moči, da izvršijo zamisel. Kot prvi predavatelj je nastopil prof. Stanko Cajnar, ki je v nepretrganem 50 minut trajajočem in globoko zamišljenem govoru obdelal temo »Zobrazba in pogled na svet«.

Ponarejeni tisočaki

Pred nekaj dnevi so orožniki v vasi Pleternici v Slavoniji odkrili ponarejene tisočake, ki so bili tako večje ponarejeni, da jih je bilo težko ločiti od pravih.

V eno tamkajšnjih trgovin je prišel potnik neke večje trvdke, da prejme denar, ki ga je imel njegovi trdki plačati pleterniški trgovec. Ta trgovec je potniku našel potreben denar, med drugim pa sta bila vmes tudi dva tisočaka, ki se na prvi pogled nista prav nič razlikovala od pravih. Ko pa je potnik hotel v drugi trgovini izmenjati en tak tisočdinarski bankovec, pa je trgovec takoj opazil, da tisočaku manjka vodni vtisk ter je zato takoj zadevo naznanil orožnikom. Tisočaki, ki so bili zelo večje ponarejeni, so imeli edino pomanjkljivost, da jim je manjkal vodeni vtisk. Zaslišani trgovec ni mogel dati nobenega pojasnila, od koga je prejel ponarejena tisočaka, oblasti pa skušajo priti na sled pravemu ponarejevalcu po imenu, ki je bilo pripisano enemu od tisočakov.

Kazen za morilca

Sušsko sodišče je sodila te dni moža in ženo, ki sta v novembru 1935 vdrla v stanovanje župnika v Vlašcu na otoku Pagu ter župnika s sekirama pobila do smrti.

Fumica Komadina je danes stara 45 let in je dolga leta pred omočitvijo služila kot kuharica pri tamkajšnjem župniku, ki je bil že v visokih letih. Pred nekaj leti pa se je kuharica poročila. Lansko leto pa je že ostareli župnik sklenil, da se izseli in šel v drugi kraj uživati svoj pokoj. Bivša njegova kuharica je pričakovala, da ji bo gotovo zapustil kaj od svojih prihrankov kot plačilo za njeno zvesto dolgoletno službovanje. Toda za vasi so se razširili glasovi, da ta pričakovanja ne bodo izpolnjena. Jezna je nagovorila svojega moža da sta se oborožila s sekirama in ponoči vdrli v župnišče. S šestnajstimi udarci sta razmerila župnika in ga ubila.

Sodišče je oba morilca obsodilo na težko kazen. Kuharico na do smrtno ječo, a njene moža na smrt.

Nov naskok na Himalajo

Kjerkoli je narava postavila človeku ovire, ga je prav za prav le še spodbudila, da se neuklonljivo bori proti njej in skuša zmagovalno korakati preko vsega, kar se upira njegovemu čemu in njegovim telesnim silam. Dostikrat so te ovire le navidezne, in jih človek stre na prv mah, v neštetihih slučajih pa je ostalo vsako prizadevanje zaman, kakor da mora ostati nekaj človeku nedostopnega in zanj neokritega.

Zdi se, da je narava postavila nepremagljive ovire tudi na strme stene ogromnih gorskih skladov, ki jih je nagromadila v davnih dobah zemeljske zgodovine sredi suhih celin in jih ovija z večnim snegom in ledom, kjer zdrkne v prepad nepredvidna človekova noga, ki se je preslabo pripravila za to pot. Po nedostopnih gorskih strminah, po razjedenih skalah, med njimi leže človeške kosti, ki jim je voda že izprala podobo in jih pokopava v mineralni grob. Turist, ki pleza po vrtočastih strminah, vidi vsak hip pred seboj usodo, ki mu lahko uslavi njegov drzni korak, toda ne odneha...

Samo Gavrizonkar kljubuje

Dobro del zemeljske površine je že raziskal, pogledal je človek v lepe pod sinjo morskovo površino, zaril se je tudi že globoko pod zemljo in stikal za vsem, kar se ni bilo doslej znano, preletel je tečaje. A vendar na vrh himalajskih strmin še ni stopila njegova noga. Bije se hud boj, kdo bo prvi stopil v ta neodkriti svet nad večnim azijskim snegom. Angleži so poskušali doseči vrhove Himalaje že dvakrat, tudi Nemci niso mirovali, in so se povzpeli že nad višino 8000 m na Manga Parbat — najzahodnejši vrhunec himalajskega hrbta. Toda naprej jim ni bilo usojeno.

Nova ekspedicija na poti

Dne 31. januarja se je odpravila na pot tretja angleška ekspedicija pod vodstvom 51 letnega Rutledgeja. Ves turistovski svet z največjim zanimanjem zasleduje njihovo pot in pričakuje, da bo nova ekspedicija prinesla mnogo več luči v ta neodkriti svet. Po treh letih, odkar je zadnja angleška ekspedicija obiskala Himalajo, se sedaj zdi, da se pripravljajo prav resen naskok na najvišjo točko na zemlji. Rutledge se je odpravil z največjim upanjem na to pot. Smatra, da so izgledi na uspeh mnogo večji kakor so bili kdajkoli prej.

Z manj ljudi bo lažje

Z njim potuje samo 10 mož, ki so že poizkušali svoje moči in svoj pogum na poledenelih stenah Gavrizonkarja, kakor se tudi imenuje najvišja gora Mt. Everest. Ta posadka je maloštevilnejša kot prejšnje, kajti Rutledge je prepričan, da odločitve v tem boju ne bo prinesla čim večja posadka in velike priprave. Večjo važnost polaga na druge stvari: Sotori morajo biti močnejše izdelani, ogrevalniki, ki so neobhodno potrebni za mirno

spanje in počitek, in tudi priprave za kuho zahtevajo veliko večjo popolnost. Rutledge si je vzel na pot 3.400 jajc, 15 stofov sladkorja, prepečenca, čokolade, suhega mesa, konzerviranega mesa in zelenjave, potrebnih vitaminov pa bo dajal citronin sok, drože in ribje olje.

Dne 20. marca bo odpoštovala iz Kalimponga pod vznožjem Himalaje glavna karava: 30 nosačev in 30 Šherpancev, ki so znani po svoji vztrajnosti. Pozneje se bo priključilo še kakih 70 ljudi iz tega rodu in še nekaj libetanskih Buticev. Med potjo bo ekspedicija nakupila tudi tovarno živino, ki bo lajšala naporno delo nosačev. Vsa pot je nekaok 560 km dolga. Dnevno namerava ekspedicija prehoditi 20 do 25 km. Rutledge upa, da bo potrebno moštvo zbrano že koncem aprila na ledeniku Rongbuk.

Rutledge in njegovih pet križev

Rutledge sam s svojimi 51. leti najbrž ne bo mogel biti med histimi srečnimi ki bodo topo, če bo seveda sreča mila, le mogli pogledati preko vrha Everesta. Ostal bo v glavnem stanu, nekako v višini 7000 m, na Monte Colu, odkoder se bodo podali naprej proti vrhu le Smythe, Shimpson in Wyn Harris, ki so že leta 1933 dosegli višino 8400 metrov. Poleg teh bodo gotovo med prvimi tudi dr. Warren, Kempson in Wigram, ki so v preteklem letu skupno s Shimsomom proučevali razmere, s katerimi bo treba tudi sedaj računati.

Sedmi bivak ključ do vrha

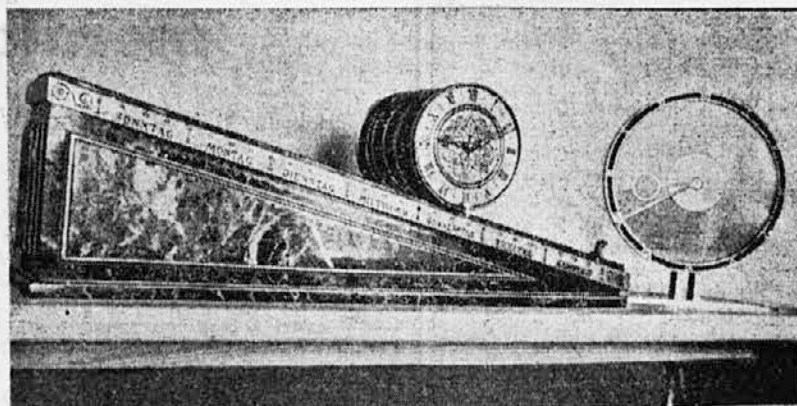
Razlika med sedanjim in prejšnjim plezalnim načrtom je v tem, da namerava ta nova ekspedicija postaviti še bivak št. VII, ki bo postavljen v višini 8.430 m, nekako 130 m višje od dosedanjega VI. bivaka, ki je bil tudi zadnji. Odtod bi bilo premagati samo še kakih 400 m, in Mont Everest bi padel. Sedmi bivak je torej izhodišče za zadnji naskok, ki ga namerava Rutledge izvesti po popolnoma določenem načrtu. Ob 6 zjutraj bi se podal iz zadnjega bivaka. Nato bo sledilo enourne plezanje do vhoda v Veliki prepad. Do 11 dopoldne bi se izvršilo prečkanje nad tem prepadom in preplezanje zapadne stene, kjer se je morala prejšnja angleška ekspedicija pred tremi leti vrniti. Od 11 dopoldne do 3 popoldne bi preostajala pot do vrha, kjer bi sledil polurni odmor. Do pol 8 zvečer pa bi se morali plezalci že vrniti nazaj v bivak.

Najvažnejša stvar bo prav za prav to, da se ekspediciji posreči postaviti sedmi bivak, ki bi edini omogočil vsako nadaljnje prodiranje. To pa je vsekakor drzen up, kajti pod mestom, kjer bi ta novi bivak stal, so najtežje partiije, kar jih pozna najvratolomnejši plezalci.

Ceprav so morda sedaj podani najboljši pogoji, da se končno vendar le premaga zadnja ovi-

ra, ki do danes še ni dovolila, da bi šla človeška noga preko nje, in čeprav je ekspedicija, ki se je sedaj lotila tega težavnega posla, najsposobnejša

za to nalogo, vendar je treba upoštevati, da bo tudi topol imelo glavno besedo hudomušno himalajsko vreme, ki bo reklo svoj da ali ne.

Razstava nemškega urarstva v Berlinu. Levo ena najstarejših, desno ena najmodernejših ur

Milijonarjeva oporoka

Zena londonskega cesnega pometača Williama, ki je zdaj med brezposelnimi, je prejela obvestilo francoskega notarja, da je zapustil norveški bogataš Høimjagvej njenim otrokom 60 tisoč funtov sterlingov. Norvežan, ki je stalno živel in umrl v svoji vili na francoski rivjeri, je bil l. 1934 na obisku pri nekaterih angleških znanih. O priliki neke crkvene tekme je nagovoril dva mala dečka, ki sta bila menda najbolj navdušena izmed vseh gledalcev. Izvršno se je z njima zabaval in se seznanil tudi z njunimi starši. Preprosti ljudje

so mu bili tako všeč, da je pozneje večkrat zahajal v skromno hišico cesnega pometača. Williami niso nikoli naprosili bogatega tujca za kakerokoli pomoč, dasi je ponovno bil pri njih na kosilu. Zdi se je nepričakovano oddolžil bogataš za izkazano gostoljubnost v svoji oporoki. Oba dečka bosta prejela do dosežene polnoletnosti po 500 funtov sterlingov letno. Na to bosta dobila milijone, kateri, kakor stoji v oporoki, »njima bodo pomagali do boljšega življenja od sedanjega«.

Bezgavke

Zdravniki brez pomislekov odstranijo zabrekle bezgavke, toda znanost si še vedno ni na jasnem glede njih naloge in pomena. Slična operacija ne more imeti nobenih neugodnih posledic, če so bezgavke samo mezgovodi, ki proizvajajo brezbarvne krvne stancice ali kvečkemu pobijajo bolezenske klice. A če so bezgavke prave žleze z notranjo sekrecijo, kakor mislijo nekateri fiziologi, bi bila pač umestna večja previdnost. Dunajska zdravniška zbornica je preiskala v zadnjih letih nad 15 tisoč šolskih otrok v starosti od 13 do 15 let, da bi pojasnila to vprašanje. Opazovanje je ugotovilo 13 odstotkov operiranih otrok. Bezgavke so bile povprečno odstranjene pri vsakem devetem dečku in vsaki sedmi deklici. Ponovno tehtanje in merjenje vseh 8 tisoč dečkov je ugo-

lo, da so vsi operiranci težji in večji od svojih sovrstnikov z ohranjenimi bezgavkami. Pri deklkah sledi operaciji samo povečanje telesne teže, dočim se ne opazi nobena nadpovprečna rast. Zdravnik S. Pöller, strokovnjak na področju medicinske statistike, je sklenil na temelju teh številk, da so vrhne bezgavke nedvomno prave žleze z notranjo sekrecijo. Hormoni, ki jih izločajo, morajo zadržati rast in prenašati dozorevanje otroka. Seveda ne pomeni to, da bi lahko pospešili starši z odstranitvijo bezgavk razvoj predobnega otroka. Kakor rečeno, še vedno premalo vemo o pomenu bezgavk za organizem. Vsled tega je dopustna operacija samo v sili, da bi preprečila nevarne posledice pri trajnih nepravilnostih z bezgavkami.

Zastarela zadeva

Maks Brzezinski pripoveduje v knjigi o »Starim Dunaju« dogodek, ki je nudo zbežal okoli leta 1870 avstrijski dvor. Cesar Franc Jožef je priredil prvi po ruski vojni ples z ministri in diplomati. Grofica F., ki je morala prvič predstaviti cesarju mlado hčerko se je okinčala z vsemi dragulji in med drugim je nataknila zgodovinski prstan z velikanskim slepilno-mlečnim briljantom. Ko je prišla na vrsto četvorka, je plesal s staro gospo neki knez, potomec slavne družine in poslanik ene izmed evropskih velikih držav. Po plesu je dolgo govoril s svojo damo, občudoval njeno hčerko in nakit ter se naposled zagledal v prstan. Prosil je, da bi ga smel ogledati bolj natančno. Stara grofica je rada ustregla in knezu izročila prstan. Poslanik ga je nataknil na kazalec, navdušeno zatisnil eno oko, a nenadno prebledel, si slisnil roko na srce in se onesveslil. Nastala je splošna zmeda. Poklicali so zdravnika. Sluge so zanesli poslanika na divan in prinesli vodo. Kmalu

je odprl oči, se oprostil in izročil grofici prstan... Dogodek se je pozabil. Poslanik je po več letih nepričakovano žalostno zaključil življenje. Bogata stara grofica je umrla. Njena hčerka, ki jo je na stara leta zadel prevrat z izgubo graščin, je morala prodajati dragulje, da bi kljubovala revščini. Naposled je poklicala znanega dunajskega draguljarja in mu ponudila tudi zgodovinski prstan. A izvedenec se je v zadregi nasmehnil in izjavil: »Prstan nima nobene vrednosti. Dragulj je ponarejen. To je samo steklo.« Zdi se omedlela grofica. Prstan je ležal 50 let v njeni oklopni blagajni, ne da bi se vsaj enkrat prikazal na dan. Kdo in kdaj je lahko ukradel briljant? Stara gospa je pričela ugibati, se spomnila plesa v Schönbrunn, žalostnega konca poslanika in njegove nepričakovane nezvesti. A kdo bi zdaj vedel resnico?

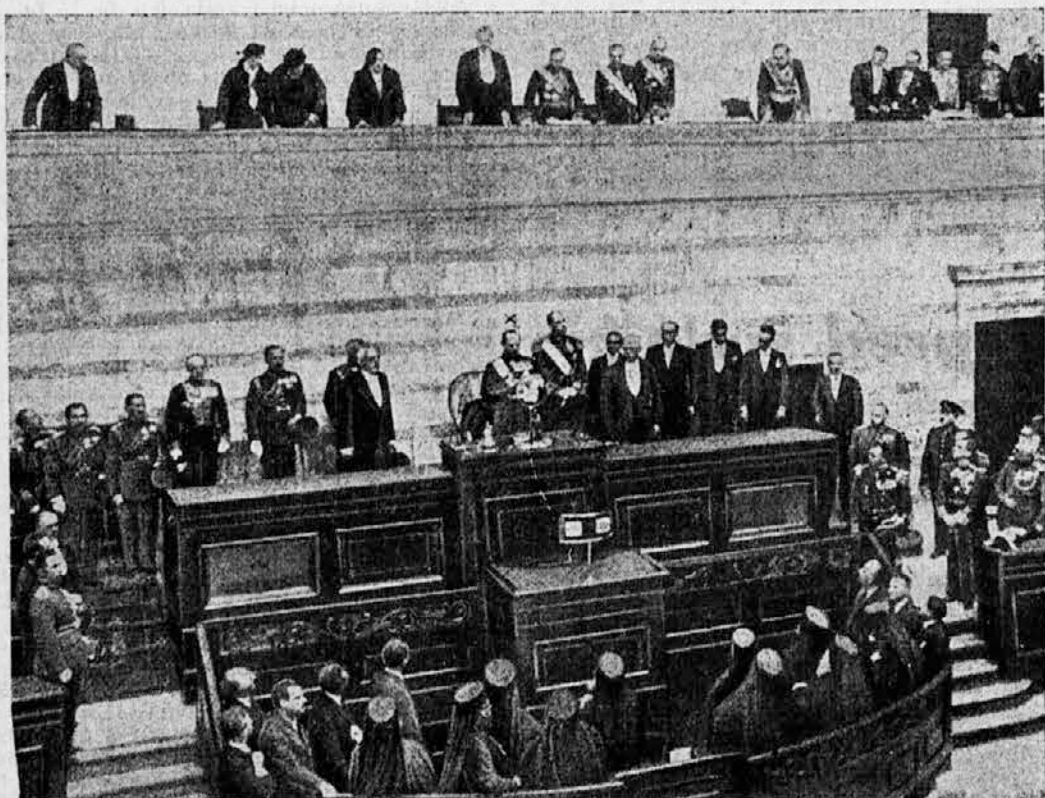
Sreča v nesreči

Francoski socialistični voditelj Jacques Berger pripoveduje v glasilu sindikalistov »Révolution Proletarienne« o svojih večletnih moskovskih vtisih, ki so mu temeljito izbili iz glave nekdanjo komunistično navdušenje. Navaja med drugim zadnjo sovjetsko smešnico kot odgovor na Stalinovo ponosno izjavo: Pri nas ne poznamo nobene brezposelnosti! — Znanec z dežele vprašuje gospodarja pri obisku v Moskvi: »Kako vam gre? Ali imate dobro službo?« — »Seveda. Tudi žena ima službo. Tudi sin in hčerka sta že nastavljena.« — »Tako, tako. A povejte, kako vendar potem izhajate?« — »No, nam se še dobro godi. Imam namreč starejšega sina v New Yorku. Dobiva podporo, ker je že več let brez posla. Pošilja nam dolarje.« — »No, potem pa imate res srečo!«

Moč navade

Mesar je zaradi krize odprl prodajalno lutk.

Grški kralj Jurij V. odpira po dolgem času spet sejo poslanske zbornice

Mrtvi in dva živa

Berger je postal rdeč kakor rak in ga brez moči pogledal.

»Da,« je dejal, »da.«

V Rognosovem smehu je bilo skoraj nekaj zvitega, toda njegov pogled je bil obenem presojač. »Razen tega sem se radi vas tudi sprl z enim od vaših tovarišev. Z enim kislim, rdečelasim falotom, ki mu je ime Lüdersen.«

Bergerjevo začudenje je rastlo: »Vi poznate Lüdersena?«

»Da, možakar je večkrat hotel igrati vlogo junaka.«

Berger ga je naglo pogledal z iskajočim in plašnim pogledom: »Na moj račun?«

»Da, čisto tako. Storil sem vse mogoče, da bi mu te neumne muhe izbil iz glave. Toda moje ljubezenske muke so bile zastonj. Na vsak način je hotel nastopiti kot junak in ni hotel niti malo slišati o tem, da se obnaša kakor omejeno teslo.«

»Ali je to vaše srčno mnenje?« Bergerjev glas je bil topel in negotov od ganotja. Toda Rognos ga je zdaj pogledal z nenadno resnostjo.

»Seveda,« je rekel. »Saj imamo vendar samo to življenje.«

Tedaj je Berger zaprl oči. V tišini tega trenutka se je nezavedno poigral s čajno žličko.

»Ravno iste besede sem nekoč sam izgovoril,« je rekel tiho.

Rognos je prislusnil nečemu v njegovem glasu in vprašal: »Ste jih morali drago plačati?«

Ker je Berger le skomignil z rameni, je nadaljeval:

»Vem, da so pri nekem povišanju šli mimo vas. Ali še pozneje tudi?«

Berger se je zravnal, kakor da bi na lahko in grenko uprl svoji usodi. »Še vedno sem to, kar sem bil. Še vedno sem najnižji uradnik.«

»A Lüdersen?«

»On je inšpektor prvega razreda.«

»Torej spet povišan?«

»Da.«

Berger ga je boječe pogledal, Rognos pa ni mogel razumeti in je zmajeval z glavo.

»Mi ljudje smo res smešne beštije,« je dejal. »Če se kdo razumno obnaša, mu rečemo, da je zajec, zato pa plačujemo norce.«

V Bergerjevem opazujočem in prisluskujočem pogledu je zagorela zarja občudovanja: »Zakaj je ta stvar napravila tako velik vtis na vas?«

Vprašanje, kakor da je Rognosa presenetilo. Sedel je namreč z izrazom začudenja na pravilnem licu. Zatem je odgovoril mislivo: »Ne vem prav. Morda zato, ker ga nisem mogel prenašati.«

Potem sta govorila o Quisthonu in Berger je dejal: »Ta je bil pa čisto drugega kova. Bil je vseskozi dober človek, za njega je bilo strašno škoda.«

Rognos je odkimal z glavo: »Nisem ga poznal.«

»Bil je mojih let. Malce nežne postave in zelo plavalas.« In ko Rognos ni odgovoril, je pristavil: »To je edini prijatelj, ki sem ga imel, — odkar sem bil odrasel.«

Zdaj je Rognos dvignil pogled. »Ali je bil oženjen?«

»Da, imel je sinčka.«

Rognos je zmajal z glavo in s tem napravil sočutno kretnjo. »Škoda,« je dejal. »Kako se vdova preživlja s sinčkom?«

Berger je nemočno skomignil z rameni in rekel: »Majhno pokojnino imata.« Potem je pristavil, tiho, kakor da je kriv: »Moral bi se malo bolj brigati zanj. Toda to sem zamudil.«

Nastal je molk. Oba sta bila izpila, ali sta še obseдела, kakor prikovana od žalostnega pogovora. Rognos si je podprl glavo z roko in gledal predse: »Vem, kaj se to pravi,« je dejal. »Tudi jaz sem imel prijatelja, ki mi je umrl.«

Berger ga je pogledal sočutno, ali ni ujel njegovega pogleda.

»Pred kratkim?« je vprašal.

»Pred letom približno. Umrl je na posledicah nezgode. Bil sem zraven in se tega ne morem več otresti. To je ono pravo, radi česar sem postal nevozen.«

Nekaj v njegovem enoličnem, kapljajočem govorjenju je Bergerju otežilo srce. Rad bi bil vprašal, kako se je to bilo zgodilo, toda pogum se mu je zlomil in ni zmogel. Mesto tega je rekel:

»Morda nas je ravno to privedlo skupaj?«

In ko je oni drugi potegnil nase svojo roko in ga začuden pogledal, se je Berger zasmejal v zadregi in priznal:

»Bil sem dva večera tukaj, da bi vas našel.«

»Mene?«

»Mene?«

»Smešno, kajne? Ali je resnično.«

»Kdaj je to bilo?«

»Teden dni po prvem srečanju.«

Tedaj se je tudi Rognosu zasmejal. Njegov malce zviti smeh je izbrisal razpoloženje, ki je tiščalo oba.

»Jaz pa sem bil prve tri večere tukaj,« je dejal.

Spogledala sta se in zasmejala.